

ГОЩАНСЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ВІДДІЛ ОСВІТИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ГОЩАНСЬКИЙ РАЙОННИЙ ЦЕНТР ДІТЕЙ,
ЮНАЦТВА ТА МОЛОДІ»
ГОЩАНСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ

ПОГОДЖЕНО

науково-методичною радою
комунальної установи Гощанський
районний методичний кабінет
протокол №1 від 10.09.2014р.
зав методкабінету

_____ Г.А.Гончарова

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ відділу освіти Гощанської
районної державної адміністрації
№ 152 від 11 вересня 2014р.

начальник відділу освіти

_____ О.М.Савонік

Навчальна програма з позашкільної освіти
декоративно-прикладного напрямку
гурток «Солоне тісто»

2 роки навчання

Автор:

Чернюк Тетяна Володимирівна – керівник гуртків КЗ «Гощанський районний центр дітей, юнацтва та молоді» Гощанської районної ради

Рецензенти:

Давидюк Наталія Юріївна – методист Рівненського обласного інституту післядипломної освіти, кандидат педагогічних наук.

Гончарова Галина Андріївна – завідувач КУ «Гощанський районний методичний кабінет»

Тивонюк Наталія Анатоліївна – методист КЗ «Гощанський районний центр дітей, юнацтва та молоді» Гощанської районної ради

Пояснювальна записка

Народне мистецтво відіграє важливу роль у процесі формування особистості. Оволодіння різними видами народних ремесел сприяє входженню дітей у світ художньої культури та формує їхні національні почуття.

Особливої уваги у вирішенні проблем позашкільної освіти набувають питання формування творчої особистості на основі загальнолюдських цінностей. Сучасна молода людина повинна відчувати потребу у широкому використанні надбань власного народу, бути ознайомленою з традиціями, звичаями, на яких ґрунтується духовність українців. Тому необхідно більше уваги приділяти розвитку і збереженню культурної спадщини українського народу.

Одним з важливих факторів розвитку духовності є мистецтво – як професійне, так і народне. Воно є тим фактором, який об'єднує молоду людину зі спадщиною народу.

Ліплення з солоного тіста, як один із видів декоративно – ужиткового мистецтва, орієнтований на розвиток творчих здібностей дитини, її образного асоціативного, логічного мислення, уяви, фантазії. Він ґрунтується на специфіці реалістичного мистецтва, яке відображає дійсність в реальних образах на основі досвіду дитини, її індивідуальних здібностей і нахилів.

Основною метою цього предмету є розвиток індивідуальних творчих здібностей учнів, їх естетичних смаків і розширення інтелектуального та духовного рівнів на основі вивчення культурної спадщини українського народу, що допоможе всебічно та раціонально підготувати дитину до життя та творчої діяльності в умовах сьогодення.

Солоне тісто – один із найбільш доступних матеріалів для творчості. Але навіть самий простий матеріал повністю розкриє свої можливості тільки в тому випадку, коли ви відчуєте його красу, побачите його якості і навчитесь працювати з ним.

Вироби з тіста виготовлені руками дитини, прикрасять ваш будинок, стануть прекрасними подарунками рідним та друзям.

Ручна робота цінувалась у всі часи. Солоне тісто має перевагу перед глиною та пластиліном: борошно, сіль і вода – це самі доступні матеріали. Солоне тісто пластичне, не так бруднить руки і не розтає, як пластилін. Борошно є в кожному домі.

Дуже корисне заняття для дітей, тому що допомагає розвивати дрібну мускулатуру рук, знімає лишню емоційну напругу. Це творчий процес, в якому зацікавлені всі діти без винятку. Дітям дуже цікаво творити щось своїми руками.

Метою програми є формування компетентностей особистості засобами декоративно-прикладного мистецтва, а саме ліпленням із солоного тіста.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

- **пізнавальної:** ознайомлення з основами декоративно-ужиткового мистецтва, ліплення із солоного тіста, оволодіння знаннями декоративно-прикладної творчості, моделювання та створення виробів;
- **практичної:** формування практичних умінь і навичок ліплення та розфарбовування виробів із солоного тіста, відпрацювання прийомів виконання технологічних операцій; робота з різними матеріалами та інструментами;
- **творчої:** формування творчої особистості, її художнього смаку, пізнавальних інтересів, творчої уяви, фантазії; задоволення потреб особистості у творчій самореалізації;
- **соціальної:** розвиток в учнів інтересу до техніки мистецтва, виховання поваги до традицій українського народу, бережливе ставлення до рідної природи, позитивних якостей емоційно-вольової сфери (доброзичливе ставлення до людей та однолітків, охайність, старанність).

Програма розрахована на дітей віком від 6 до 14 років і передбачає дворівнєве навчання:

- основний – 2 роки навчання: 1-й рік – 144 год. (4 год. на тиждень); 2-й – 216 год. (6 год. на тиждень);
- вищий рівень – 1 рік навчання – 288 год. (9 год. на тиждень).

Комплектація груп здійснюється і корегується з урахуванням віку та здібностей дітей.

Програмою передбачається інтеграція знань гуртківців з історії, українознавства, образотворчого мистецтва. Заняття у творчому об'єднанні суттєво доповнюють частину шкільної програми з трудового навчання та образотворчого мистецтва та відкриває широкі можливості для професійної орієнтації учнів.

На заняттях гуртка здійснюється теоретична та практична підготовка учнів. При викладанні теоретичного матеріалу використовуються такі методи: розповідь, бесіда, інструктаж, консультація, експертиза виробів. Основний час відводиться на практичну роботу. Це виконання вправ, тренінги, копіювання зразків, створення оригінальних виробів (творчі завдання, проекти).

Усі розділи та теми повторюються на різних рівнях підготовки. Однак педагогічні завдання зростають. Діти поступово засвоюють знання, які поглиблюються та поширюються, а практичні навички вдосконалюються. У формування самосвідомості гуртківців важливу роль має ознайомлення їх із святково-обрядовими і ужитковими традиціями народу. Під час занять діти вчаться створювати вироби для практичного вжитку: оформлення закладу, житлових кімнат, виготовлення іграшок, сувенірів, подарунків. Участь у виставках, конкурсах, ярмарках, проведення майстрів-класів. Для успішного засвоєння матеріалу на заняттях слід використовувати зразки виробів керівника творчого об'єднання, найкращих робіт гуртківців, які навчалися раніше, фотоматеріали, ілюстрації.

Основний рівень, перший рік навчання

Тематичний план

№ п/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття	2	2	-
2.	Історія виникнення виробів із солоного тіста.	2	1	1
3.	Матеріалознавство	2	1	1
4.	Створення фактурної поверхні.	8	2	6
5.	Як працювати із тістом	8	2	6
6.	Техніка ліплення об'ємних предметів	14	4	10
7.	Техніка ліплення плоских предметів	30	8	22
8.	Основи композиції	18	4	14
9.	Декоративні рамочки для фото	10	2	8
10.	Техніка ліплення дерев	4	1	3
11.	Техніка ліплення людей	30	8	22
12.	Участь у виставках, конкурсах, ярмарках	14	4	10
13.	Підсумкове заняття	2	1	1
	Усього	144		

Зміст програми

1. Вступне заняття (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи і розкладом занять. Правила поведінки на гуртку. Оснащення, прилади і матеріали. Правила безпеки та виробничої санітарії.

2. Історія виникнення виробів із солоного тіста. (2 год.)

Історія виникнення виробів із солоного тіста. Технологія приготування солоного тіста. Техніка виготовлення виробів з солоного тіста.

Практична частина: Приготування солоного тіста.

3. Матеріалознавство. (2 год.)

Матеріалознавство. Фарбування, зберігання, стадії вимішування, висушування.

Практична частина: Ліплення простих елементів, склеювання їх між собою.

4. Створення фактурної поверхні.(8 год.)

Інструменти для створення фактурної поверхні. Техніка створення фактурної поверхні. Техніка ліплення листочків, квітів; використання часникодавки, ситечка, зубочистки.

Практична частина: Виконання робіт: «Полуниця», «Соняшник», «Троянда»

5. Як працювати з солоним тістом. (8 год.)

Організація праці. Фарбування. Лакування. Способи висушування. Способи виготовлення виробів: використання підручних засобів, використання фону.

Практична частина: Виконання робіт: «Хризантеми», «Ромашки», «Троянди», «Кошик з фруктами і квітами».

6. Техніка ліплення об'ємних предметів. (14 год.)

Основи ліплення об'ємних предметів. Використання допоміжних інструментів і матеріалів.

Практична частина: Ліплення об'ємних робіт. Виконання робіт: «Яблуко», «Виноград», «Груша», «Морква», «Бурячок», «Капуста», «Грибочки», «Слимачок», «Мишка», «Черепашка», «Їжачок», «Ялинкові прикраси», «Троє поросят»

7. Техніка ліплення плоских предметів. (30 год.)

Основи ліплення плоских предметів. Техніка ліплення тварин. Використання інструментів і матеріалів.

Практична частина: Ліплення предметів із зразка. Виготовлення робіт: «Кружка», «Самовар». Ліплення тварин із зразка. Виконання робіт: «Їжачок», «Лисичка», «Бджілка», «Гусениця», «Слимачок», «Мишка», «Черепашка», «Котик», «Собака», «Весела корова». Ліплення морських тварин із зразка. Виготовлення робіт: «Рибка», «Медуза», «Зірочка», «Восьминіг».

8. Основи композиції. (18 год.)

Розміщення виробу, пропорції. Стилзація, симетрія, асиметрія. Створення ескізу композиції. Поєднання виробів у композицію.

Практична частина: Створення ескізу композиції. Ліплення композицій із ескізу: «Морське дно», «Чаювання», «Сільський пейзаж», «Пугало», «Калина у горщику», «Кошик з польовими квітами», «Соняшники», «Букет з трояндами».

9. Декоративні рамочки для фото. (10 год.)

Техніка виготовлення прямокутних, круглих, овальних, фігурних рамочок. Оздоблення їх всіма способами ліплення.

Практична частина: Створення ескізу рамки. Виконання робіт: «Рамка з квітами», «Рамка з тваринками», «Рамка з фруктами», «Рамка - валентинка»

10. Техніка ліплення дерев. (4 год.)

Техніка ліплення дерев. Використання різних технік ліплення.

Практична частина: Ліплення дерев із зразка.

11. Техніка ліплення людей. (30 год.)

Загальна форма. Технологія ліплення. Пропорції.

Практична частина: Ліплення людей із зразка.
«Матрешка», «Опудало», «Кулінар», «Дівчинка», «Пастушок», «Лялька», «Клоун», «Двірник», «Рибачок», «Червона шапочка», «Королівна», «Україночка»

12. Участь у виставках, конкурсах, ярмарках. (14 год)

Виконання творчої роботи (проекту). Оформлення.

Практична частина: Підбір матеріалів. Виконання творчої роботи (проекту). Оформлення.

13. Підсумкове заняття. (2 год.)

Підсумок роботи творчого об'єднання за рік. Захист творчих проектів. Виставка.

Основний рівень, другий рік навчання

Тематичний план

№ п/п	Розділ, тема	Кількість годин		
		усього	теоретичні	практичні
1.	Вступне заняття	2	2	-
2.	Історія виникнення виробів із солоного тіста.	2	1	1
3.	Матеріалознавство	2	1	1
4.	Сувеніри	24	6	18
5.	Композиція	24	6	18
6.	Ілюстрація	24	6	18
7.	Ознайомлення з різними видами приготування тіста	12	2	10
8.	Українська народна іграшка	12	2	10
9.	Оформлення робіт	10	2	8
10.	Особливості східної культури	16	4	12
11.	Участь у виставках, конкурсах, ярмарках	14	2	12
12.	Підсумкове заняття	2	1	1
	Усього	144		

Зміст програми

1. Вступне заняття (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи і розкладом занять. Правила поведінки на гуртку. Оснащення, прилади і матеріали. Правила безпеки та виробничої санітарії.

2. Історія виникнення виробів із солоного тіста. (2 год.)

Історія виникнення виробів із солоного тіста. Технологія приготування солоного тіста. Техніка виготовлення виробів з солоного тіста. Повторення матеріалу.

Практична частина: Виконання роботи «Натюрморт», «Букет».

3. Матеріалознавство. (2 год.)

Матеріалознавство. Фарбування, зберігання, стадії вимішування, висушування.

Практична частина: Ліплення простих елементів.

4. Сувеніри.(24 год.)

Технологія виготовлення сувеніру. Залежність якості і естетичного вигляду виробу від акуратності виконання. Оформлення робіт. Ескізи. Аналіз виконаних робіт.

Практична частина: Виготовлення сувенірів: «Підсвічник», «Оберіг», «Вінок на щастя», «Дерево щастя», «Підставка під серветки», «кулон сердечко», «Кулон знак зодіаку», «Кулон іменний», «Підставка під писанку».

5. Композиція. (24 год.)

Розширення знань про поняття «композиція». Розміщення виробу, пропорції. Стилзація, симетрія, асиметрія. Створення ескізу композиції. Поєднання виробів у композицію.

Практична частина: Створення ескізу композиції. Ліплення композицій із ескізу: «Біля озера», «На лісовій галявині», «Біля хати», «Веселі звірята», «Моя сім'я», «Пісня під яблунею», «Моя родина».

6. Ліплення казкових персонажів(24 год.)

Підбір фарб при розфарбовуванні готових висушених робіт.

Практична частина: Виконання робіт: «Червона шапочка», «Ріпка», «Лисиця і журавель», «Колобок», «Курочка ряба», «Троє поросят», «Давайте жити дружно», «Том і Джері».

7. Ознайомлення з різними видами приготування тіста (12 год.)

Особливості приготування кукурудзяного тіста, тіста заварним способом, холодного фарфору.

Практична частина: Виконання робіт: «Карусель з гномами», «Веселі магніти», «Новорічні іграшки».

8. Українська народна іграшка. (12 год.)

Національна іграшка. Історія виникнення. Технологія виготовлення іграшки за зразком. Технологія виготовлення пальчикової ляльки.

Практична частина: Виконання іграшки за зразком. Виконання творчої роботи пальчикової ляльки. Оформлення.

9. Оформлення робіт. (10 год.)

Інструменти і матеріали. Застосування природних, текстильних матеріалів при оформленні робіт. Види лаків, клеїв. Порядок оформлення робіт.

Практична частина: Виконання проектів творчих робіт. Виконання творчої роботи її оформлення.

10. Особливості східної культури. (16 год.)

Ознайомлення дітей з особливостями східної культури. Техніка виготовлення настінних панно, міні-картин у східному стилі.

Практична частина: Виконання робіт у східному стилі за зразком: «Східні мотиви», «Зацвіла гілка сакури», «Колібрі і фуксія». Виконання творчої роботи.

11. Участь у виставках, конкурсах, ярмарках. (14 год.)

Виконання творчої роботи (проекту). Оформлення.

Практична частина: Підбір матеріалів. Виконання творчої роботи (проекту). Оформлення.

12. Підсумкове заняття. (2 год.)

Підсумок роботи творчого об'єднання за рік. Захист творчих проектів. Виставка.

Прогнозований результат

УЧНІ ПОВИННІ ЗНАТИ:

- Історію походження виду декоративно – ужиткового мистецтва – ліплення з солоного тіста.
- Оснащення й правила техніки безпеки і санітарії.
- Властивості тіста, фарбників.
- Технологію виготовлення виробів.
- Технологію формування композиції.
- Технологію підбору фону, кольорової гами, прийомів виготовлення виробу.

УЧНІ ПОВИННІ ВМІТИ:

- Застосовувати навички, та знання набуті протягом навчання.
- Приготувати солоне тісто.
- Виготовляти та оздоблювати декоративно-ужиткові вироби за зразком.
- Використовувати різні види ліплення та інструменти необхідні для передачі фактурної форми.
- Надавати виробам довершеності та естетичного вигляду.
- Порівнювати характер форм та розмірів, їх складових частин.
- Виконувати та оформляти творчі роботи та власні проекти.

Орієнтовний перелік обладнання

Обладнання та інструменти	кількість
Пластмасові дощечки	15
Стеки різні	30
Пензлики	15
Ємкість для води	1
Духовка	1
Ємкість для тіста	2
Склянка	15
Формочки для тіста (різні)	30
Качалка для тіста	2
Серветки	15
Фольга	200 м
Зубочистки	15 уп
Клей «Термо»	
Рамки (різні)	
Матеріали	
Борошно	
Сіль	
Фарби	
Лак	
Клей «Дракон»	
Клей «Термо»	
Клей ПВА	
Наочність	
Зразки готових робіт	
Демонстраційний матеріал	
Технологічні картки	
Ілюстрації	
Фотоматеріали	

Використана література

- Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28.06.1996р.;
- Закон України «Про освіту» від 23.03.1996 р. № 100/96 – ВР;
- Закон України «Про позашкільну освіту» від 22.06.2000 р. № 1841 – ІІІ;
- Національна доктрина розвитку освіти, затверджена Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002;
- Концепція позашкільної освіти та виховання, затверджена колегією Міністерства освіти України 25.12.1996 р.;
- Програма розвитку позашкільної освіти і виховання Рівненщини на 2009 – 2015 роки
- Т. О. Скребцова, Л. А. Данильченко «Міні-картини, панно, фото рамки із солоного тіста» Ростов-на-Дону «Фенікс» 2008,
- М. Антипова «Солоне тісто» ИД «Владис» 2008,
- Міністерство освіти і науки України Програми з позашкільної освіти науково-технічний напрям Київ , «Грамота» 2007
- Гощанський РЦДЮМ. Методичні рекомендації з досвіду роботи. Гоща – 2009 р.
- РОППО Кабінет позашкільної освіти «Керівнику гуртка, студії, творчого об'єднання» збірник інформаційно-методичних матеріалів. Рівне – 2009 р.